

Klimatske promene i Srbija: između ciljeva Evropske unije i nacionalnih prioriteta i mogućnosti

Kalmar Zvezdan
Kordinator za energetiku CEKOR

Beograd 05.05.2014.

Klimatske promene najveći izazov razvoju srpske ekonomije

- Preko 70% struje u Srbiji se dobija iz fosilnih goriva
- Preko 50% ukupne primarne energije se uvozi u obliku tečnih fosilnih goriva
- Srbija je među 10 država u svetu po karbonskom intenzitetu po glavi stanovnika
- Preko 186000 dece potrebuje neki vid socijalne pomoći-oko 25 milijardi je odvojeno za davanja deci i porodici, oko 57milijardi za ukupna socijalna davanja
- Preko 60% stanovnika je energetska siromašno
- Ogromna državna pomoć za fosilni energetski sektor protivna obavezama priključenja EU

Srbija je izuzetno osetljiva na klimatske ekscese i trajne promene

- Dugoročno posmatrano srpska ekonomija i infrastruktura su neotporne na klimatske promene
- Ne postoji obaveza strateške analize prilagodjenosti na klimatske promene sektora, programa i projekata
- Nedostaje nacionalna analiza po sektorima i kumulativno o osetljivosti na klimatske ekscese i trajne promene
- Nedostaje detaljna i multi sektorna strategija sa akcionim planovima

Uticaj klimatskih promena na ekonomiju i društvo Srbije

- Procenjuje se da je godišnja direktna šteta od POPLAVA oko 100 miliona EUR- indirektna nisu ni procenjivane
- 15000 bujičnih tokova i oko 1500 stalna pretnja
- Poplave u Vojvodini su takodje stalna iminenta opasnost
- Preko 3.5 miliona hektara je ugroženo erozijom
- Jedna od najogoljenijih područja u čitavoj Evropi su Vojvodjanske plodne njive
- Ne postoji detaljno i „sveže“ merenje zakišeljivosti zemljišta u Srbiji

Uticaj klimatskih promena na ekonomiju i društvo Srbije

- Struktura srpske poljoprivrede još više pogoduje eroziji
- U isto vreme poljoprivreda je jedan od najvećih emitera u vodotokove- podzemne vode i GHG
- Štete od šumskih požara od 2000-2009 oko 330miliona EUR, oko 16500ha uništeno

Infrastrukturna ne prilagođenost

- Većina velikih gradova i naselja na rekama je izuzetno osetljiva na poplave
- Veoma teška situacija oko regulacije podzemnih voda u vojvodini
- Ne postojanje opsežnih mera pošumljavanja
- Energetska proizvodnja u Srbiji doživljava svake godine izuzetno teške udarce zbog stalnog pritiska da se obaraju rekordi- gotovo svake godine imamo višemilionske štete (u EURima) od rušenja velikih bagera- glodara- rotirajućih kopača
- Srpski saobraćajni koridori u mnogim delovima zemlje nisu prilagodjeni odnosno procenjeni na klimatske promene

Kontradiktorne politike

- Energetska politika centralizovana, bazirana na fosilnim gorivima- uvozno ovisna
- Bazirana na državnim garancijama za ligitске termo centrale (<http://www.nama-database.org/index.php/Serbia>)
- Poljoprivredna politika- intenzivna, smanjenje zapošljavanja, velike emisije, erozija, goleti
- Vodni tokovi zagadjenja, uništenje bio diverziteta, ne korištenje potencijala usluge bio diverziteta
- Saobraćajna infrastruktura- većinom drumski saobraćaj, osetljiva na klimatske uticaje, ogromna zaduženja bez stvarne ekonomske isplativosti
- Industrijska politika ne promoviše zelenu tranziciju odnosno razvoj u pravcu resursne- i energetske efikasnosti

Preporuke

- Integrisana socijalna politika
- zelena industrijska tranzicija,
- prelazak na organsku poljoprivredu,
- pošumljavanje,
- sektor energetske efikasnosti,
- decentralizacija i de karbonizacija energetike
- Ukidanje državne pomoći u svim oblicima za lignitska postrojenja (prilagodjavanje IED nije izgovor)
- Uspostavljanje održive saobraćajne politike